

Âşık Veysel Şatıroğlu on the Internet

Ramazan Sezgin^{1,a,*}

¹ Institute of Turkish Studies, Atatürk University, Erzurum, Türkiye

*Corresponding author

Research Article

History

Received: 14/09/2023

Accepted: 12/10/2023

ABSTRACT

The internet environment is important in terms of protecting, spreading, keeping alive and transferring folklore products to wider masses. It also plays an important role in keeping the minstrelsy tradition alive for centuries. Today, minstrels share their works, performances, poems, photographs, places he has visited and other similar activities with his fans through social media, which is a product of the internet. On the other hand, the works, performances, visuals, stories and poems of the deceased minstrels are shared on the internet and presented to the global community by their relatives or fans. One of the minstrels in question is Âşık Veysel Şatıroğlu. In this study, the situation of Âşık Veysel in the internet environment will be discussed due to the announcement of 2023 as the "Year of Âşık Veysel". Even though Âşık Veysel passed away 50 years ago, he continues to exist on the internet in a very lively way. In the internet, situations such as accounts, pages, groups, shares made, sharing of his poems and performances, and vocalization of his poems by others are frequently encountered. These situations show that Veysel's influence on humanity still continues. In the study, the status of Âşık Veysel in the internet environment was revealed by collecting data from sources named Google, Youtube, Facebook, X ('Twitter') and Instagram. It is seen that the sharing of Âşık Veysel and his products on the internet is common. This situation shows that Veysel was a minstrel who left a significant mark on the public, that he continues to exist vividly in the social memory, and that his friends do not forget him.

Keywords: Âşık Veysel, UNESCO, Year of Âşık Veysel, internet, folklore.

İnternet Ortamında Âşık Veysel Şatıroğlu

Süreç

Geliş: 14/09/2023

Kabul: 12/10/2023

ÖZ

İnternet ortamı folklor ürünlerinin korunması, yayılması, yaşatılması ve daha geniş kitlelere aktarılması açısından önem taşımaktadır. Yüzyıllardır varlığını sürdüren âşıklık geleneğinin yaşatılmasında da önemli roller üstlenmektedir. Günümüzde âşıklar; eserlerini, icralarını, şiirlerini, fotoğraflarını, gezip gördükleri yerleri ve bunlara benzer diğer hareketlerini internetin bir getirisi olan sosyal medya aracılığıyla hayranlarıyla paylaşmaktadır. Vefat eden âşıkların ise yakınları veya hayranları tarafından eserleri, icraları, görselleri, anlattıkları hikâyeler ve şiirleri internet ortamında paylaşarak küresele sunulmaktadır. Bahse konu olan âşıklardan birisi de Âşık Veysel Şatıroğlu'dur. Çalışmada, 2023 yılının "Âşık Veysel Yılı" ilan edilmesi münasebetiyle Âşık Veysel'in internet ortamındaki durumundan bahsedilecektir. Âşık Veysel, vefat edeli 50 yıl olmasına rağmen internet ortamında oldukça canlı bir şekilde varlığını sürdürmektedir. İnternet ortamında onun adına oluşturulan hesaplar, sayfalar, gruplar, yapılan paylaşımlar, şiirlerinin ve icralarının paylaşımı, şiirlerinin başkaları tarafından seslendirilmesi gibi durumlarla sıklıkla karşılaşmaktadır. Bu durumlar Veysel'in insanlık üzerindeki etkisinin hâlâ devam ettiğini göstermektedir. Çalışma içerisinde Âşık Veysel'in internet ortamındaki durumu Google, Youtube, Facebook, X ('Twitter') ve Instagram adlı kaynaklardan veriler toplanarak ortaya koyulmuştur. Âşık Veysel'in ve ortaya koyduğu ürünlerin internet ortamında paylaşımının yaygın olduğu görülmektedir. Bu durum, Veysel'in halk arasında kayda değer bir şekilde iz bırakan âşık olduğunu, toplumsal bellekte canlı bir şekilde varlığını sürdürdüğünü ve dostlarının onu unutmadığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Âşık Veysel, UNESCO, Âşık Veysel Yılı, internet, halkbilimi.

Copyright

This work is licensed under
Creative Commons Attribution 4.0
International License

^a ramazansezgin2558@gmail.com

<https://orcid.org/000-0002-1813-458X>

How to Cite: Sezgin, R, (2023) Âşık Veysel Şatıroğlu on the Internet, *CUJOSS*, 47 – Âşık Veysel Özel Sayısı: 29-40

Giriş

İnternet ve onun getirileri (sosyal medya vb.) günümüzde folklor ürünlerini tanıtmak, sergilemek, yaymak, korumak, canlılığını devam ettirmek ve gelecek kuşaklara aktarmak konusunda elzem roller üstlenmektedirler. Bu ortamda paylaşılan folklor ürünleri küresele sunulmaktadır ve dünyanın her tarafından anında ulaşmak mümkündür. Bu sayede büyük bir etkileşim de sağlanmaktadır. Güvenç (2014: 38, 43), Wasilewska tarafından ortaya atılan e-folklor terimini folklor ürünlerinin elektronik ortamdaki formlarını tanımlamak için kullanılabileceğine ve bu yeni folklor türünün kaynağının ise yine folklor olduğuna dikkat çekmektedir. İnternet ortamının getirilerinden olan sosyal medya uygulamaları da bahse konu olan husus kapsamda etkilidir. Bu anlamda sosyal medya, folklorun yeni araştırma sahası, âşıklık geleneğinin ise yeni icra ortamı olarak kabul edilebilir (Sezgin, 2022: 68). Sezgin'in sosyal medya için yaptığı bu değerlendirmeyi, internet ortamı için kullanmak daha doğru olacaktır.

İnternet, sözlü kültür geleneklerinin yaşatıldığı yeni sanal bir ortamdır (Özdemir, 2011: 45). İnternet sadece yeni bir halkbilimi araştırma alanı ve bunu gerçekleştiren bir araç değil aynı zamanda halkbilim araştırmalarının bizatihi vitrinini oluşturmaktadır (Çobanoğlu, 2018: 125). Bu vitrindeki kültürel ürünlerden birisi de âşıklık geleneğidir. Âşıklık geleneği; “doğaçlama” şiir söyleme, “muamma asma”, “dudakdeğmez/lebdeğmez”, “taşlama”, “kompleks rüya motifi” gibi sanat verimleriyle özgün bir yaratma alanıdır (Oğuz, 2003: 5). İnternet ortamı âşıklar tarafından da kullanılmakta ve günümüz âşıklarının çoğu şiirlerini, görsellerini, icralarını, anlattığı halk hikâyelerini sosyal medya hesaplarından paylaşmaktadır. Ayrıca icraları gerçekleştirmek için canlı yayınlar da oluşturmaktadırlar. Bu şekilde daha fazla kitleye hitap etmekte, icralarını ve şiirlerini daha fazla kişiyle paylaşmakta, ücretsiz şekilde kendilerini tanıtmaktadırlar. Cep telefonlarıyla kaydedilen görüntüler ve kişisel arşivleriyle birlikte çok sayıda âşık tarzı ürünün video paylaşım sitelerinde paylaşılması, bunların dünyanın her yerinde dinleyici/seyircisine ulaşmasını sağlamaktadır (Düzgün, 2017: 341). Bu gibi sebeplerden ötürü Altınışik (2018: 327), internet kullanımının âşıklar arasında yaygınlaştırılması gerektiğini savunmaktadır. Vefat etmiş âşıklar için ise hayranları, hemşehrileri veya diğer başka kişiler tarafından paylaşımlar yapılmakta, hesaplar açılmakta ve bahse konu olan âşıklar bu şekilde yaşatılmaya çalışılmaktadır. Bu konuya örnek olarak verilebilecek âşıklar arasında eserleriyle Türk dünyasını hatta neredeyse tüm dünyayı etkilemiş olan Âşık Veysel bulunmaktadır. Bu denli geniş kitlelere sesini duyurmuş bir âşık olan Veysel

Şatıroğlu hakkında internet ortamında sayısız paylaşım yapılmış ve hâlâ yapılmaktadır. Bununla birlikte icraları paylaşılmakta, eserleri farklı sanatçılar tarafından da seslendirilmekte, doğum-ölüm yıl dönümlerinde anılmakta ve bu şekilde toplumsal bellekte canlı tutularak yaşatılmaktadır. Sosyal medyadan haberi dahi olmadan vefat eden Veysel'in sosyal medyada oldukça yaygın şekilde yer alması, onun toplum üzerinde ne denli büyük etki bıraktığını, halk tarafından benimsendiğini ve maharetli bir âşık olduğunu göstermektedir.

2023 yılı Âşık Veysel'in vefatının 50. yıl dönümü olması hasebiyle UNESCO tarafından Anma ve Kutlama Yıl Dönümleri Programına alınmıştır. Cumhurbaşkanlığı Genelgesiyle 2023 yılı “Âşık Veysel Yılı” olarak ilan edilmiştir ve bu anlamda 2009'da UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne kaydedilen “Âşıklık Geleneği”nin önde gelen temsilcilerinden Âşık Veysel, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN himayelerinde ulusal ve uluslararası alanda çeşitli etkinliklerle anılacaktır (URL-1). Bundan mütevellit mevcut çalışmada dünyadan göçeli 50 yıl olan Âşık Veysel'in internet ortamındaki durumu mevzubahis edilecektir.

İnternet ortamı belirli oranda toplumsal belleğin bir yansımasını teşkil ettiğinden Veysel'in bu âlemdeki varlığı ve bu ortama yansımaları, toplumsal bellekteki yeri hakkında bilgi verecektir. Söz gelimi, en çok hangi türkülerinin dinlendiği, hangilerine rağbet gösterildiği, halkın Veysel'i ne şekilde hatırladığı bu analizler sonucunda anlaşılacaktır. Bütün bunlardan hareketle internet ortamında ve sosyal medya uygulamalarında Âşık Veysel anahtar kelimesi aratılmıştır. Bu doğrultuda karşılaşılan yazılar, görseller, videolar, hesaplar, sayfalar, siteler vb. incelenmiştir. Elde edilen verilerden hareketle Veysel'in internet ortamında ne şekilde var olduğu değerlendirilmiş ve birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Âşık Veysel

Genel itibarıyla âşıklık geleneğine, özelinde ise 20'nci yüzyıla damgasını vuran Âşık Veysel, 1984'te Sivas'ın Şarkışla ilçesi Sivrialan köyünde fakir bir çiftçi olan Karaca Ahmet ve Gülizar'ın çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Veysel, yedi yaşındayken çiçek hastalığından dolayı sağ gözünü, ilerleyen zamanlarda ise babasının elindeki ucu sivri değneğin gözüne girmesiyle de sol gözünü kaybetmiştir (Bâkiler, 1989: 3-5). Veysel, on yaşına geldiğinde babası, onun oyalanması için bir saz alır. Başlarda saz çalmayı bir türlü beceremeyen Veysel, sazı tamamen bırakma eşiğine gelmişken komşularının yardımıyla saz çalmayı öğrenir ve o günden sonra sazı elinden bırakmaz (Bâkiler, 1989: 7).

Veysel, yirmi beş yaşına geldiğinde babası onu akrabalarından Esmâ adlı kızla evlendirir. Esmâ'dan iki çocuğu olur ve ikinci çocuğu daha altı aylıkken Esmâ, Hüseyin'le birlikte kaçar. İlerleyen zamanlarda Veysel, Yalıncağ Baba Türbesinde karşılaştığı Gülizar'la evlenir ve altı çocukları olur. 1930'da Veysel, Sivas'ta Maarif Müdürü olan Ahmet Kutsi Tecer ile tanışır. Tecer, 1931'de Sivas'ta Âşıklar Bayramı düzenlemiş ve bu programa katılan Veysel'in ünü de bu şekilde yayılmıştır. İlk olarak "Atatürk" adlı şiiri yazmıştır. *Âşık Veysel'den Değişler* (1944), *Sazımdan Sesler* (1949), *Âşık Veysel Hayatı ve Şiirleri* (1953) ve bütün şiirlerinin toplandığı *Dostlar Beni Hatırlasın* (1970) kitapları mevcuttur. Bunun yanı sıra Veysel hakkında yüzlerce makale, bildiri, konferans, radyo ve televizyon yayını, anma günleri gibi birçok farklı şekilde çalışmalar yapılmış; yurt dışında da İngilizce ve Fransızca gibi dillerde makaleler yazılmıştır (Kaya, 2011: 96).

Metin Erksan, "Karanlık Dünya" (1952) adıyla onun hayatını filme almıştır. Filmin senaryosu ise Bedri Rahmi Eyüboğlu tarafından hazırlanmıştır. Veysel, 21 Mart 1973'te Sivas'ta akciğer kanserinden dolayı vefat etmiştir (Bâkiler, 1989: 7-22). Veysel, Sefil Veysel, Âşık Veysel ve Veysel Şatır mahlasları bulunan âşığın (Şimşek, 2016: 122), çiftçi bir ailenin çocuğu olmasından kaynaklı olarak toprakla yakın bir ilişkisi vardı. Veysel, bu sayede toprağın insan hayatındaki önemini iyi bildiğinden bahsetmektedir (Bâkiler, 1989: 17). Başaran (2020: 90-91), Veysel'in Ali Ağa, Kul Abdal, Erzurumlu Emrah, Tarsuslu Sıtkı, Kemter Baba, İğdecikli Veli ve Pir Sultan Abdal'dan etkilendiğini; etkilediklerinin başında Ali Çatak, Kul Mustafa, İsmetî, Hüseyin Çırakman, Mensubî, Meydanî ve popüler sanatçılar arasında ise Fikret Kızılok, Barış Manço, Cem Karaca, Tarkan ve Kıracı saymaktadır.

Âşık Veysel, insanî, millî, dinî değerleri ve doğa sevgisini yalın bir Türkçe ile ifade etmiştir. Bu anlamda gerek yurt içi gerekse yurt dışında dikkatlerin odağı olmuştur. Günümüzde hâlâ bu önemini korumakta ve sürdürmektedir. Veysel, birliği, dirliği savunmuş; ayrımcılığı reddetmiştir. Şakalaşmaktan ve nükte yapmaktan da hoşlanan Veysel, Bâkiler (1989: 67)'in aktardığına göre "Yalanım varsa, yalan söylüyorsam iki gözüm birden kör olsun diyerek ellerini dizlerine vurur, sonra hafifçe gülümserdi."

Bunlarla birlikte Âşık Veysel, internet ortamında da sıklıkla paylaşılan âşıklardan birisi belki en çok paylaşılanı konumundadır. Toplumun belleğinde yer edinmeyen, toplumda etkisi az olan veya kayda değer iz bırakmayan, toplum tarafından benimsenmeyen şahsiyetlerden internet ortamında da nadir şekilde bahsedildiği veya bahsedilmediği görülmektedir. Buna karşın kültürün internet ortamına aktarımında Âşık Veysel de aktarılmış ve

bu yeni bağlamda sağlam bir yer edinmiştir. Bu durum Veysel'in halk tarafından benimsendiğini ve güçlü bir şahsiyete sahip olduğunu göstermektedir. Bunun göstergelerinden birisi ise internet ortamında Veysel'in durumudur. Google, Youtube, Facebook, Instagram, X (eski adıyla 'Twitter') adlı mecralarda bahse konu olan husus incelenmiştir.

Google'da Âşık Veysel

Google üzerinden Âşık Veysel adı aratılarak araştırma yapılmıştır. Bu anlamda Veysel'in internet sitelerindeki durumu incelenmiştir. Türkülerle ilgili internet siteleri anonim ve âşık edebiyatı kapsamındaki çok sayıda türkünün, deyişin sanal arşivi olarak değerlendirilebilir (Özdemir, 2015: 341). Bu kapsamda Veysel'in şiirlerine yer veren çok sayıda site bulunmaktadır. Bunlar arasında Veysel'in en fazla şiirine yer veren siteler bunlardır: *Antoloji.com*, *Türkü Yurdu*, *Türkü Dostları*, *Şarkı Sözleri HD*, *Şiir.gen.tr*, *Sevilen Şarkı Sözleri*, *Türk Edebiyatı Şiir Alternatifim*, *Şiir Sitesi*, *Şiir Dizeleri*, *Siirler.love.gen.tr*, *Leblebi Tozu*. Bu siteler içerisinde ve diğer sitelerde "Kara Toprak", "Uzun İnce Bir Yoldayım", "Dostlar Beni Hatırlasın" şiirleri vazgeçilmezleri oluşturur. Ayrıca Âşık Veysel hakkında bilgi verici sayfalar, haberler, makaleler, kitaplar, işletmeler vb. bulunmaktadır. Bunların yanı sıra Veysel adına oluşturulmuş bir internet sitesi de mevcuttur (URL-2). Bu internet sitesinde başta Âşık Veysel olmak üzere çeşitli âşık, ses sanatçıları ve şairlerin biyografisi, şiirleri, türküleri, türkü notaları vb. bulunmakta ve türkülerin dinlenmesine olanak tanınmaktadır.

İnternet sitelerinde Veysel adına çok sayıda haber bulunmaktadır ve bu haberler arasında Veysel'le ilgili gelişmeler (söz gelimi, 2023 Âşık Veysel Yılı olması), doğum-ölüm yıl dönümlerinde anma gibi durumlar yaygın şekildedir. Gazetelerin internet sitelerinde bahse konu olan hususlara sıklıkla yer verilmiştir. Veysel'in Google ortamında aktif şekilde yer alarak değeri, önemi ve bilinirliğini muhafaza ettiği söylenebilir.

Youtube'da Âşık Veysel

Youtube, video paylaşım uygulaması olmasının yanında canlı yayınlar da düzenlenebilen bir mecradır. Bir süredir şarkıların, türkülerin de paylaşıldığı sosyal ağ hâlini almıştır. Öyle ki çoğu zaman sanatçının eserinin yayınlanması Youtube üzerinden yapılmaktadır. Bu şekilde müzik dünyasının nabzını tutmaktadır. Youtube, ünlülüğün ve bilinirliğin sembolü hâline gelmiştir. Sanatçıların eserlerinin bu platformdaki görüntülenme sayısı ünlülük ve bilinirliğin ortaya konulmasında etkili olmaktadır. Youtube'da paylaşılan videolara yorum yaparak duygu ve düşünceleri ifade etme imkânı da mevcuttur. Bu ortamda aktif olan sanat ehli kişiler arasında âşıklar da bulunmaktadır. Günümüzde âşıklar icralarını bu platformda da paylaşmakta,

canlı yayınlar oluşturmakta, kendi adına kanallar açmaktadır. Bu şekilde icralarını daha fazla kitleye ulaştırmakta, ününü artırmakta ve ücretsiz tanıtımını sağlamaktadır. Youtube, âşıklık geleneğinin korunması, yaşatılması, yayılması ve gelecek kuşaklara aktarımı konusunda da etkilidir. Bu anlamda çok sayıda âşık icrasını bünyesinde bulundurarak belirli ölçüde âşıklık geleneğinin belleğini oluşturmaktadır. “YouTube’un, müzik dinleme, yükleme gibi eylemlerde kullanıcıların sağladığı özgürlük sonucu tüm alanlarda olduğu gibi âşıklık geleneğinde ve Türk halk müziğinde önemli bir arşivin depolanması sağlanmıştır” (Fidan, 2017: 322).

Yaşayan âşıkların, bu platformu genellikle kendileri veya yakınlarından birisi kullanıp icralarını yüklerken, vefat eden âşıkların ise çoğunlukla hayranları tarafından paylaşımlar yapılmaktadır. Bu paylaşımlar; içerisinde âşığın kendi icrası, bir başka sanatçının âşığın türkülerini söylemesi, âşıkla ilgili röportaj veya bilgi veren videolar şeklinde çok çeşitlidir. Bu konuda 20. yüzyıl içerisinde yaşamış, âşık edebiyatının önde gelen isimlerinden birisi olan Âşık Veysel de Youtube ekseninde önemli düzeyde varlık göstermektedir. Kendisi yaşarken Youtube adlı bir uygulamanın bulunması bir yana, Türkiye’de internet dahi bulunmamasına karşın Veysel, bu platformda oldukça aktif şekilde yer almaktadır. Âşık Veysel’in kendi icralarına, kendi türkülerinin başka sanatçılar tarafından seslendirilmesi, aynı icralarının farklı kanallar aracılığıyla paylaşılmasına rağmen her ikisinin de milyonlarca kez görüntülenmesi Youtube ekseninde Veysel’in ne denli aktif ve popüler olduğunu göstermektedir. Youtube’da Âşık Veysel’le ilgili en çok görüntülenen on video sırasıyla şu şekildedir:

Çizelge 1: Âşık Veysel’le İlgili En Çok Görüntülenen Youtube Videoları

Table 1. Most Viewed Youtube Videos About Âşık Veysel

Sanatçı	Eser adı	İzlenme	Tarih
Tarkan	Uzun İnce Bir Yoldayım	21 milyon	20 Aralık 2011
Kolektif	Doğa İçin Çal 2-Uzun İnce Bir Yoldayım	21 milyon	15 Aralık 2011
Emre Sertkaya	Anlatmam Dertimi Dertsiz İnsana	18 milyon	23 Mart 2019
Âşık Veysel	Uzun İnce Bir Yoldayım	11 milyon	18 Aralık 2008
Âşık Veysel	Uzun İnce Bir Yoldayım (Uzun Versiyon)	10 milyon	13 Mayıs 2019
Âşık Veysel	Benim Sadık Yârim Kara Topraktr	10 milyon	20 Şubat 2007

Cem Karaca & Barış Manço	Uzun İnce Bir Yoldayım	10 milyon	5 Eylül 2006
Furkan Düz	Uzun İnce Bir Yoldayım	6,4 milyon	16 Eylül 2014
Âşık Veysel	Güzelliğin On Par’ Etmez	6 milyon	14 Nisan 2009
Aynur Doğan	Kara Toprak	5,9 milyon	20 Mayıs 2017

Âşığın kimi eserleri farklı sanatçılar tarafından icra edildiğinde daha fazla görüntülenme sayısına ulaşmıştır. Bu durum âşığın ortaya koyduğu mahsulün kimi zamanlar âşıktan daha fazla ünlendiğini veya türkülerin modern formuna rağbetin daha fazla olduğunu göstermektedir. Ayrıca görüntülenme sayıları da diğer âşıkların icralarının görüntülenme sayıları arasında önemli farklar yaratmıştır. Bu videolar üzerinden bir değerlendirme yapıldığında Âşık Veysel’in Youtube ekseninde en yaygın olan eserinin “Uzun İnce Bir Yoldayım” adını taşıyan türküsü olduğu söylenmelidir. Bunun yanında “Benim Sadık Yârim Kara Topraktr”, “Anlatmam Dertimi Dertsiz İnsana” ve “Güzelliğin On Par’ Etmez” eserleri de milyonlarca kez görüntülenmiştir.

Âşık Veysel’in kendi icraları arasında en çok görüntülenen on video ise sırasıyla şu şekildedir:

Çizelge 2: Âşık Veysel’in Kendi İcraları Arasında En Çok Görüntülenen Videolar

Table 2. The Most Viewed Videos Among Âşık Veysel's Own Performances

Sanatçı	Eser adı	İzlenme	Tarih
Âşık Veysel	Uzun İnce Bir Yoldayım	11 milyon	18 Aralık 2008
Âşık Veysel	Uzun İnce Bir Yoldayım (Uzun Versiyon)	10 milyon	13 Mayıs 2019
Âşık Veysel	Benim Sadık Yârim Kara Topraktr	10 milyon	20 Şubat 2007
Âşık Veysel	Güzelliğin On Par’ Etmez	6 milyon	14 Nisan 2009
Âşık Veysel	Anlatmam Dertimi Dertsiz İnsana	3,6 milyon	28 Nisan 2013
Âşık Veysel	Hiçbir Türü Bulamadım Ben Beni	3,2 milyon	13 Mayıs 2009
Âşık Veysel	Beni Hor Görme Kardeşim	2,5 milyon	23 Eylül 2007
Âşık Veysel	Dost Dost Diye Diye Nicesine Sarıldım-Kara Toprak	2 milyon	15 Nisan 2008
Âşık Veysel	Kara Toprak	1,7 milyon	23 Haziran 2015
Âşık Veysel	Kara Toprak	1,5 milyon	10 Aralık 2015

Âşığın kendi icraları ekseninde de en bilinen eseri “Uzun İnce Bir Yoldayım”dır. Bunun yanında “Benim Sadık Yârim Kara Topraktır”, “Güzelliğin On Par’ Etmez”, “Anlatmam Derdimi Dertsiz İnsana”, “Hiçbir Türü Bulamadım Ben Beni”, “Beni Hor Görme Kardeşim” icraları gelmektedir. Bu durum âşığın Youtube âleminde öncelikli olarak bu icralarıyla tanındığını, bilindiğini ve muhtemelen bunlarla bilineceğini düşündürmektedir çünkü paylaşılan gönderilerin tarihlerine bakıldığında uzun yıllar boyunca bunların görüntülediği anlaşılmaktadır. Hatta ilk ona girenler arasında dahi aynı türkünün farklı videoları bulunur.

Sanatçılar tarafından Âşık Veysel’in eserlerinin seslendirilmesi noktasında en çok görüntülenen on video sırasıyla şu şekildedir:

Çizelge 3: Sanatçılar Tarafından Seslendirilip En Çok Görüntülenen Âşık Veysel Videoları

Table 3. Most Viewed Âşık Veysel Videos Performed by Artists

Sanatçı	Eser adı	izlenme	Tarih
Tarkan	Uzun İnce Bir Yoldayım	21 milyon	20 Aralık 2011
Kolektif	Doğa İçin Çal 2–Uzun İnce Bir Yoldayım	21 milyon	15 Aralık 2011
Emre Sertkaya	Anlatmam Derdimi Dertsiz İnsana	18 milyon	23 Mart 2019
Cem Karaca & Barış Manço	Uzun İnce Bir Yoldayım	10 milyon	5 Eylül 2006
Furkan Düz	Uzun İnce Bir Yoldayım	6,4 milyon	16 Eylül 2014
Aynur Doğan	Kara Toprak	5,9 milyon	20 Mayıs 2017
Tarkan	Kara Toprak	5,8 milyon	1 Mayıs 2012
Giovanca	“Bir Yabancı Bir Türküyü Ancak Bu Kadar İyi Söyleyebilir – Giovanca’dan Uzun İnce Bir Yoldayım”	5,2 milyon	25 Eylül 2019
Ender Balkır	Anlatmam Derdimi Dertsiz İnsana	4 milyon	22 Nisan 2017
Cengiz Özkan	Anlatmam Derdimi Dertsiz İnsana	3,5 milyon	29 Mart 2018

Sanatçılar tarafından Âşık Veysel’in “Uzun İnce Bir Yoldayım”, “Anlatmam Derdimi Dertsiz İnsana”, “Benim Sadık Yârim Kara Topraktır” eserlerine büyük bir rağbet olduğu görülmektedir. Ayrıca sadece Türkiye’den değil, yurt dışında (Amsterdam-Hollanda) da Leman, Şevval, Şehnaz Sam’ın yanı sıra sanatçı Giovanca tarafından seslendirilen türkünün milyonlarca kez dinlendiği görülür. Yurt dışında seslendirilen Âşık Veysel eserleri bununla sınırlı değildir. Paul Dwyer “Benim Sadık Yârim Kara Topraktır”, Petra Nachtmanova “Dünyada Tükenmez Murat Var İmiş”, “Güzelliğin On Par’ Etmez”, “Beni Hor Görme Kardeşim” gibi birçok

parçayı seslendirmiştir. Julia Schüler, Evin Küçükali & Jakob Hegner gibi Âşık Veysel hayranı olan bazı yabancılar da Veysel’in şiirlerini seslendirmişlerdir. Bu anlamda Âşık Veysel’in yurt dışında da önemli bir ün yakaladığı söylenebilir.

Bunların dışında Âşık Veysel’in başta eşinin ayakkabısına para koyduğu hikâye olmak üzere Atatürk’le konuşması gibi birçok hikâyenin anlatıldığı videoların yanı sıra, Veysel’in türkülerinin (Uzun İnce Bir Yoldayım, Kara Toprak vb.) Türk lehçelerinde ve yabancı dillerde seslendirildiği videolarla karşılaşılmaktadır. Barış Manço, Cem Karaca, Tarkan, Aynur Doğan, Cengiz Özkan, Norm Ender, Cem Adrian, Sabahat Akkiraz gibi sanatçılar ve çok sayıda amatör sanatçı tarafından Veysel’in şiirlerinin seslendirildiği tespit edilmiştir. Ayrıca Veysel’in “Çiğdem Der Ki, Mecnunum Leylamı Gördüm [sözleri Ali İzzet Özkan’a aittir], Sen Bir Ceylan Olsan, Atatürk’e Ağıt, Dostlar Beni Hatırlasın, Keklim İdim Vurdular, Havalanma Telli Turnam, Gönül, Seherde Ağlayan Bülbül” türkülerini söylediği videolar da Youtube’da bulunmaktadır. Bu videolar genel itibarıyla Veysel’in görselleri kullanarak hazırlanmıştır. Âşık Veysel hakkında bilgi içerikli, onun hayatını anlatan videolara da rastlanmaktadır. Ayrıca dizi-filmlerde kullanılan Âşık Veysel türkülerinin paylaşımlarıyla karşılaşılmakta, bunlar kısa videolar olarak yaygın şekilde kullanılmakta, bu paylaşımlar arasında Âşık Veysel’le ilgili düzenlenen organizasyon ve etkinliklere de yer verilmektedir. Bunlarla birlikte paylaşılan videolara yapılan yorumlar incelendiğinde çoğunlukla Veysel’in rahmetle anıldığı, dua edilip övgülerde bulunduğu, duygu ve düşüncelerin ifade edildiği görülmektedir. Ayrıca 2023 yılının Âşık Veysel Yılı ve Jandarma Genel Komutanlığının 184’üncü yıl dönümü olması münasebetiyle Sivas İl Jandarma Komutanlığı tarafından Âşık Veysel hakkında hazırlanan video da son dönemlerde çok kez paylaşılmıştır (URL-3). Youtube’da birçok Âşık Veysel adlı kanal varsa da bunlar aktif şekilde kullanılmamaktadır. Sadece Âşık Veysel – Konu (URL-4) adlı kanalda Âşık Veysel’in pek çok eseri düzenli şekilde paylaşılmıştır.

Âşık Veysel’le ilgili videolar hâlâ paylaşılmaktadır. Son bir hafta içerisinde (29.08.2023’ten itibaren) 50 civarında video paylaşımı yapılmış, bunun yanı sıra kısa videolar (‘shorts’) da paylaşılmıştır. Âşık Veysel’in eserleri sadece yurt içiyle sınırlı kalmamıştır, yurt dışından da rağbet görmüştür ve görmektedir. Âşık Veysel’in vefatından yaklaşık otuz yıl sonra ortaya çıkmış bir sosyal ağ olan Youtube’da oldukça aktif şekilde var olması toplum üzerinde ne denli büyük bir etki bıraktığını, ne kadar büyük bir âşık olduğunu gösterir niteliktedir.

Facebook'ta Âşık Veysel

Facebook en eski sosyal medya uygulamalarından biridir. “Facebook, insanların çevreleriyle sözlü, yazılı, videolu şekillerde iletişim kurmalarını sağlayan; sözlü, yazılı, görsel, görsel ve sesli (video) şekillerde paylaşımlar yapılmasına olanak tanıyan, canlı yayınların da yapılabildiği bir sosyal medya platformudur” (Sezgin, 2022: 68). Fidan, Facebook'un geleneğe etkisi alanında şu sözlerle dile getirmektedir:

“Facebook, âşıkların kendilerini hemşerilerine ve yakın çevrelerine, ulusal (kısmen küresel) ölçekte geleneğe meraklı genç dinleyici kitleye tanıttıkları, gündeme dönük değişlerini yayınladıkları, geçmiş yıllara ait etkinliklerden görsellerini paylaştıkları, sanal kahvehanelerde değişmeler gerçekleştirdikleri bir sosyal medya platformu konumundadır” (2017: 349).

Günümüz âşıklarının önemli bir kısmı Facebook'ta kendilerine hesap oluşturmuştur. Oluşturulan hesaplardan şiirlerini, icralarını ve diğer aktivitelerini paylaşarak hayranlarına sunmaktadırlar. Bu şekilde daha fazla kişinin icralarla etkileşim kurması sağlanmakta, âşık da kendini daha geniş kitlelere duyurarak ününü artırmaktadır. Vefat eden âşıklar adına ise çevreleri veya hayranları tarafından hesaplar oluşturulmakta, âşığın icraları, şiirleri, görselleri paylaşılmaktadır. Bu şekilde âşık, toplumsal bellekte yaşa(tıl)maya devam etmektedir. Sözü edilen âşıklardan birisi de Âşık Veysel'dir. Facebook'ta Âşık Veysel'in görselleri, icraları, şiirleri, şiirlerini seslendiren kişilerin videoları, birçok farklı görsel üzerine Veysel'in şiirlerinden belirli kısımların yazılması, doğum ve ölüm yıl dönümlerinde anılması gibi paylaşımlarla karşılaşılımıştır.

2023'ün Âşık Veysel Yılı olması hasebiyle bu uğurda yapılan etkinlik ve organizasyonlara yer verilen paylaşımlar yapılmıştır. Bununla birlikte mevcut yılın Âşık Veysel Yılı olduğu hatırlatılarak onun şiirleri ve icraları paylaşılmaktadır. Âşık Veysel'in Facebook'ta en yaygın paylaşılan şiiri şudur:

İstemem dünyanın saltanatını
Süslü giyimini, Arap atını
Bilirsem Türklüğün var kıymatını
Vatanım, milletim bana kâfidir

Bu dörtlük Türkiye Cumhuriyeti bayrağı ile sıklıkla paylaşılarak millî duygular ifade edilmiş ve tazelenmiştir. Bireyler, Türklüğün verdiği onur ve gururu ifade etmek için sıklıkla bu şiirlere başvurmuşlardır. Dolayısıyla Veysel'in şiirleri millî

bilincin oluşması ve canlı tutulması noktasında da etkili olmaktadır. Bundan sonra yaygın şekilde paylaşılan dörtlük ise şudur:

Beni hor görme kardeşim
Sen altınsın ben tunç muyum
Aynı vardan var olmuşuz
Sen gümüşsün ben sac mıyım?

“Benim Sadık Yârim Kara Topraktır” türküsü de çok kez paylaşılmıştır. Türkünün bu mısrası (benim sadık yârim kara topraktır) bireylerin toprak işleriyle uğraşırken çekindikleri fotoğrafları Facebook'ta paylaşılan sıklıkla kullanılmaktadır. Ayrıca memleket hasretinden bahsedilmesi durumunda da kullanılmıştır. Bireyler, kendi fotoğraflarını Âşık Veysel dizelerine yer vererek paylaşmıştır. Dolayısıyla insanlar, Veysel'in şiirlerini duygularını ve düşüncelerini ifade etmek için kullanmaktadır. Kimi zaman şiirleri görsel üzerine yerleştirilerek de paylaşılmıştır (bk. **Ek-1**). Facebook'ta Veysel, şiirleriyle ve görselleriyle sık sık paylaşılmış ve bu şekilde anılmıştır. Ara Güler tarafından Âşık Veysel'in köyünde (1959-Sivrialan) çekilen fotoğraf da sıklıkla paylaşılanlar arasında bulunmaktadır (bk. **Ek-2**).

Videolar kısmında çeşitli televizyon programlarında âşığın eserlerinin seslendirildiği programlardaki icralara, âşığın kendi icralarına, etkinlik ve organizasyonlara, sanatçılar veya diğer kullanıcıların Veysel'in türkülerini seslendirdiği videolara rastlanmaktadır. Âşık Veysel'le ilgili düzenlenen etkinliklerin videoları paylaşılmıştır. “TRT radyo ve televizyon yayınlarından duyulan “Âşık Daimi, Âşık Sulari, Âşık Veysel'den alınma” şeklindeki anonslar, gelenek aktörlerinin elektronik kültür bağlamında tanınmalarını sağlamıştır” (Özdemir, 2015: 335). TRT, geleneksel medyada olduğu gibi internet ortamında da âşıkların tanınmaları noktasında çaba sarf etmektedir. Bu uğurda TRT'nin çeşitli sayfalarında âşıklar ve icraları paylaşılmaktadır. Bu âşıklar arasında Âşık Veysel de yer almaktadır. Söz gelimi, TRT Arşiv sayfasında 1969'da Veysel'le yapılan röportaja yer verilmiştir (URL-6). TRT Müzik sayfasında ünlü rock müzik sanatçısı Ferman Akgül tarafından seslendirilen Âşık Veysel türküsü (“Uzun ince Bir Yoldayım”) paylaşılmıştır (URL-7). TRT Müzik sayfası bu konuda aktif bir rol üstlenmiştir. Belkis Akkale ve İzzet Altınmeşe tarafından seslendirilen “Benim Sadık Yârim Kara Topraktır” türküsüne de rastlanmaktadır (URL-8). Bu anlamda Veysel'in icraları ve onun bestelerinin başka sanatçılar tarafından dile getirilmesiyle karşılaşılımaktadır. Julia & Ziliya Bahtiyev'in “Benim Sadık Yârim Kara Topraktır” türküsünü Başkurt Türkçesiyle söyledikleri video sıklıkla paylaşılmıştır (URL-9). Barış Manço ve Cem Karaca'nın “Uzun İnce Bir Yoldayım” türküsünü

seslendirdikleri video da paylaşılanlar arasındadır (URL-10). Ayrıca Arka Sokaklar dizisinin 571. bölümünde Mesut'un kaçırılması sonrası, onun en yakın arkadaşlarından birisi olan Mazlum tarafından Âşık Veysel'in "Dostlar Beni Hatırlasın" şiiri okunmuş ve bu sahne birçok kez paylaşılmıştır (URL-11). Folklor ürünlerinin farklı alanlarda kullanımı ürünün unutulmaması, yayılması, toplumsal bellekte canlanması ve gelecek kuşaklara aktarılması konusunda önemli rol oynar. Burada medyanın âşıkların karşılıklı etkileşimi örneğiyle karşılaşılmaktadır. Bu durumda hem (âşığın şiirinin kullanılmasıyla) eserin ve sahibinin bilinirliği ve tanıtımı noktasında etkili olmakta hem de âşığın ve şiirin ününden yararlanarak televizyon dizisi dikkatleri cezbederek kendini öne çıkarmaktadır.

Veysel adına düzenlenen anma törenleri, mezarının ziyareti şeklinde paylaşımlara da yer verilmiştir. Âşık Veysel'in doğum yeri olan Şarkışla'da düzenlenen "Âşık Veysel Kültür ve Sanat Festivali" ile ilgili görüntüler de paylaşılmıştır. Bu şekilde festivalin tanıtımı yapılmış olmakla birlikte daha fazla kişinin bu festivallerden haberinin olması sağlanmış, festivaldeki icralar daha fazla kitleye ulaştırılmıştır. Âşık Veysel adına düzenlenen diğer etkinliklerin de görselleri paylaşılmış, etkinlikler hakkında bilgi verilmiştir. Âşık Veysel yılı olması münasebetiyle yer verilen ve yapılan etkinlik ve organizasyonlarla ilgili gönderiler, görseller ve videolar paylaşılmıştır. Âşık Veysel'le ilgili programlar da buradan duyurularak daha fazla kitleye hitap edilebilmekte ve daha fazla kişinin katılımına olanak tanınmaktadır. Veysel'in türkü sözlerinden faydalanarak kendi duygu ve düşüncelerini aktaran gönderilere de denk gelinmiştir. Söz gelimi, "Uzun ince bir yoldayım, gidiyorum gündüz gece" sözlerinden hareketle dünya hayatı, doğum ve ölüm konularıyla ilgili düşüncelerin aktarıldığı görülmüştür. Facebook'ta Âşık Veysel'le ilgili paylaşımlara yapılan yorumlarda Veysel'in anıldığı, övgülere yer verildiği, rahmet dilendiği, yapılan paylaşımlar hakkında duygu ve düşüncelere yer verildiği tespit edilmiştir.

Facebook'ta Veysel'e ait olmayan çeşitli sözlerin paylaşıldığı gönderilere de rastlanmaktadır. Bunlar arasında "Derdiniz varsa gidin denizlere anlatın, kedilere, bulutlara anlatın, pencere pervazındaki çiçeklere anlatın. İnsana dert anlatılır mı?", "Benim sana verebileceğim çok bir şey yok aslında; çay var içersen, ben var seversen, yol var gidersen" ve "Adam olmayana düşman bile olmam" sözleri bulunmaktadır. Bununla birlikte eşinin ayakkabısına para koyma hikâyesi sıklıkla paylaşılanlar arasındadır Veysel'in torunu Gündüz Şatıroğlu, bu sözlerin ve hikâyelerin dedesine ait olmadığını belirtmiştir. Eşiyle olan durumun ise şu şekilde olduğunu aktarmıştır:

"Dedem hayatta iken babamın yaptığı söyleşide kaçma olayını Esmâ nine tüm ayrıntıları ile anlatıyor. Böyle bir olaydan söz etmiyor. Dedem ve Esmâ ninenin anlatımlarında doğrulanmış gerçek ise dedemin Esmâ ninenin gideceğini anlamasına rağmen ona engel olmaması, üç dört ay sonra köye döndüklerinde Hüseyin'in hastalanması, sonrasında dedemin onlara destek olması, Esmâ ninenin hiçbir zaman zora düşmesini istememesidir. Yani dedem öç alma, zarar verme, kin gütmeye gibi bir tutum sergilememiştir. Sözde sevgi adına işlenen kadın cinayetlerinin arttığı günümüzde dedemin bu tavrının kıymeti daha bir anlaşılır ve anlamlı oluyor."

Şatıroğlu, Âşık Veysel'in seslendirdiği "Mecnunum Leylamı Gördüm", "Çiğdem Der ki", "Havalanma Telli Turnam", "Keklik İdim Vurdular" türküleri başta olmak üzere birçok başka türkünün de Âşık Veysel'e ait olmadığını dile getirmiştir (URL-5).

Facebook'ta Âşık Veysel adına çok sayıda sayfa bulunsa da aktif bir sayfaya denk gelinmemiştir. Bu sayfalar arasında geçmiş yıllarda Veysel'in icralarını paylaşanlar da bulunmakta, -Âşık Veysel adını taşımasına rağmen- Veysel dışındaki şairlerin, yazarların sözlerini paylaşan sayfalar da yer almaktadır. Ayrıca Veysel'in adını taşıyan kurumlar (söz gelimi, okul) adına oluşturulan sayfalar bulunmaktadır. Veysel'le ilgili çok sayıda grup olmasına rağmen bunlar arasında dikkat çeken, düzenli şekilde Veysel'le ilgili paylaşımlara yer veren gruba rastlanmamıştır. Facebook'ta "Âşık Veysel" adında çok sayıda kişisel hesap olmasına karşın bunlar arasında Âşık Veysel'i yaşatmaya hizmet eden aktif hesapla karşılaşılmamıştır. Bahse konu olan hesapların büyük kısmının Âşık Veysel'le alakası bulunmamaktadır.

İnsanlar, duygu ve düşüncelerini ifade etmek için Âşık Veysel'in dizelerinden yararlanmış, durumlarını bu dizelerle açıklamışlardır. Facebook'ta Âşık Veysel adına paylaşılan çok sayıda söz ve hikâye ile karşılaşılabilir. Âşık Veysel'in doğa ve insan ilişkisinden bahsedilmiştir. Veysel çoğunlukla görselleriyle birlikte hatırlanmış, bu görsellerinin büyük çoğunluğunda da sazı yanından eksik olmamıştır. Dolayısıyla Veysel'in toplumsal bellekte saziyle birlikte yer aldığı görülmektedir. Ayrıca Veysel, her doğum ve ölüm gününde anılmıştır. Bu anma Veysel'in görselleri, şiirleri, icraları, hikâyeleri ile gerçekleştirilerek toplumsal bellekte aktif şekilde bulunması sağlanmıştır. Veysel'le ilgili etkinliklerin, programların, organizasyonların duyuruları ve içerikleri de bu platformda paylaşılmaktadır. Facebook'ta "Güzelliğin On Par' Etmez", "Uzun İnce Bir Yoldayım", "Benim Sadık Yârim Kara Topraktır", "Dostlar Beni Hatırlasın", "Anlatmam Derdimi Dertsiz İnsana" eserleri sıklıkla paylaşılmıştır. Bütün bunlar, Âşık Veysel'in toplumsal bellekte canlı bir

şekilde kalmasına ve yaşamasına olanak tanımaktadır.

X'te Âşık Veysel

X, insanların duygu ve düşüncelerini paylaştıkları bir sosyal ağıdır. Bu platformda görselden ziyade yazı ön plandadır. X, daha dar bir kitle tarafından kullanıldığından bu ortamda âşıkların pek aktifliği bulunmamaktadır ya da buranın kitlesi tarafından âşıklara pek rağbet gösterilmemektedir. Buna rağmen Âşık Veysel hakkında çok sayıda paylaşıma denk gelinmiştir. Bu platformda Veysel'e ait olmayan sözler, çok kez Veysel'e aitmiş gibi paylaşılmıştır ve hâlâ bu paylaşımlar yapılmaktadır. Bu sözler arasında en çok yer verilenler şunlardır: "Her gün aklımdan geçiyorsun, insan bir selam verir", "Adam olmayana düşman bile olmam", "Yüzü güzele kırk günde doyersin da huyu güzele kırk yılda doyamazsın" şeklindedir. Bu sözlerin bir kısmı, önceki sayfalarda temas edildiği üzere Gündüz Şatıroğlu tarafından Veysel'e ait olmadığı belirtilmiştir. Bazıları ise atasözüdür. Mesela, "Yüzü güzele kırk günde doyersin da huyu güzele kırk yılda doyamazsın" sözü, Türk folklorunda yaygın şekilde kullanılan atasözlerinden birisi konumundadır. Atasözlerinin anonim oldukları hemen tüm camia tarafından kabul edilmektedir.

X'te Âşık Veysel programları, etkinlikleri ve organizasyonlarıyla ilgili paylaşımlar yapılmıştır. Ayrıca paylaşımlar arasında Âşık Veysel'in şiirlerine ve icralarına da rastlanmıştır. Âşık Veysel adındaki sayfaların büyük kısmı Veysel dışındaki şair ve yazarların sözlerini paylaşmaktadır. Bu şekilde Âşık Veysel'in ününün kullanıldığı düşünülmektedir. Bununla birlikte Veysel adına oluşturulup Veysel'in şiirlerinin paylaşıldığı sayfalar da bulunmaktadır. Ayrıca yapılan çok sayıda paylaşımda Âşık Veysel Yılı hatırlatılarak veya bu konuya atıfta bulunarak paylaşımların yapıldığı görülmüştür. X'te Âşık Veysel'in şu şiiri sıklıkla paylaşılmıştır:

İstemem dünyanın saltanatını
Süslü giyimini, Arap atını
Bilirsem Türklüğün var kıymatını
Vatanım, milletim bana kâfidir.

Paylaşılan görsellere bakıldığında Âşık Veysel'in görüntülerine sıklıkla yer verildiği veya şahsi görsellerin paylaşılıp Veysel'in şiirlerinin yazıldığı gönderiler görülmektedir. Çoğunlukla Âşık Veysel'in mezarına giderek onu ananlar tarafından paylaşılan mezar görüntüleri bulunmaktadır. Ayrıca -"Facebook'ta Âşık Veysel" başlığı altında da yer verilen- Ara Güler tarafından çekilen Sivrialan Köyü'nün fotoğrafı sıklıkla paylaşılmıştır (bk. Ek-2).

X'te Âşık Veysel adında çok fazla hesap bulunmasına rağmen bunlar arasında bahse konu

olan âşıkla ilişkilendirilebilecek olanlar oldukça azdır. Ayrıca bunlar arasında aktif olan, düzenli olarak Âşık Veysel'le ilgili paylaşımlar yapan hesaba rastlanmamıştır. Sadece bir hesap, X'te Âşık Veysel'le ilgili paylaşımları alıntılanarak kendi sayfasına eklemektedir.

X, âşıkların pek aktif olduğu bir platform olmamasına rağmen Âşık Veysel'le ilgili çok sayıda paylaşımla karşılaşmıştır. Burada Âşık Veysel adına paylaşılan sözlerin pek çoğu Veysel'e ait değilse de Veysel'e ait olan çok sayıda gönderiyle de karşılaşmaktadır. Aynı zamanda görseller bölümünde de çok sayıda Veysel görseliyle; videolar kısmında Veysel'in icralarıyla karşılaşmaktadır. Youtube ve Facebook'ta olduğundan çok daha az şekilde yorumlara yer verilmiş, bu yorumlarda da Veysel rahmetle anılmış, ondan övgüyle bahsedilmiştir. Bütün bunlara rağmen X'te Veysel, Youtube ve Facebook'ta olduğundan daha az paylaşılmıştır. Bu durum Türkiye'de diğer sosyal ağların X'ten daha fazla kullanılmasından kaynaklı da olabilir.

Instagram'da Âşık Veysel

Instagram, görsel ağırlıklı bir sosyal ağıdır. Genel itibarıyla fotoğraf, video paylaşılır ve istenirse bunlar yazıyla desteklenebilir. Instagram'da Âşık Veysel adına çok sayıda hesaba rastlanır. Bunların önemli kısmı Âşık Veysel adındaki kurumların hesaplarıdır. Bu hesaplar incelenmeye alınmamıştır. Bunun dışında yer alan hesaplarda Âşık Veysel'in görselleri ve videoları üzerinde şiirlerine, sözlerine yer verilmesi şeklinde paylaşımlar yapılmıştır. Bu paylaşılan sözlerden birçoğu bahsi geçen âşığa ait değildir. Bunlar Facebook ve X'tekilerle aynı sözlerdir. Ayrıca bu hesapların bir bölümü Âşık Veysel'le alakalı paylaşımlara yer vermemiş, diğerlerinde ise birkaç paylaşım yapılmış ve devamı getirilmemiştir. Bazılarında ise çoğunlukla Âşık Veysel'den bağımsız konularda paylaşımlar yapılmıştır. Bu sayılan hesaplar arasında aktif ve düzenli şekilde Âşık Veysel'le alakalı paylaşımlar yapan hesaba rastlanmamış; bir hesaba ise profilini gizlediğinden ötürü erişim sağlanamamıştır. Instagram'da Âşık Veysel'le ilgili tek aktif sayfa "Âşık Veysel Kültür Derneği"ne aittir. Burada birçok farklı paylaşımın yanı sıra Âşık Veysel ve icralarıyla ilgili paylaşımlara da rastlanmaktadır.

Instagram'da hesaplardaki paylaşımlar incelendiğinde bunların genel itibarıyla diğer sayfalarda paylaşılanlarla ortak olduğu görülür. Âşık Veysel etiketi ile paylaşılan gönderilerin çoğunluğu Âşık Veysel'le ilgisizdir. Veysel'le ilgili olanlarda ise Veysel'in görselleri, onunla ilgili bilgilendirici görseller, icraları, eserlerinin başkaları tarafından seslendirildiği videolar, onun şiirlerinden paylaşılan kısımlar ve anıldığı gönderiler bulunmaktadır. Ayrıca kısa Instagram videolarında ('reels') Veysel'le ilgili

(Veysel'in seslendirdiği, Veysel'e ait olup başkası tarafından seslendirilen, video veya fotoğrafta farklı bir unsur varken Veysel'in türkülerıyla desteklenen vb.) çok sayıda türkü ve söz paylaşılmaktadır. Bütün bunlardan hareketle Âşık Veysel'in Instagram'da diğer sosyal ağlarda olduğundan daha az paylaşıldığı söylenebilir. Bu platformda Âşık Veysel'in pek aktif olduğu söylenemeyecekken yine de hakkında kayda değer paylaşımlar yapıldığı görülmektedir. Ayrıca Instagram'da var olan "Hikâye" özelliğinden ötürü yapılan kimi paylaşımlar yirmi dört saat sonra otomatik olarak kalkmaktadır. Bu durum da az paylaşım yapılması sonucuna ulaştırmış olabilir.

Sonuç

Âşık Veysel'in ne denli büyük, önemli ve etkili âşık olduğu vefatından 50 yıl sonra dahi internet ortamında yaygın şekilde icralarının paylaşılması, doğum ve ölüm yıl dönümlerinde anılması, duygu ve düşüncelerin ifade edilmesi noktasında şiirlerine başvurulmasından anlaşılmaktadır. Onun eserleri çeşitli sanatçılar ve müzisyenler tarafından tekrar seslendirilmiş, bu şekilde Veysel ve onun eserlerinin unutulmaması, korunması ve gelecek kuşaklara aktarımı sağlanmıştır. Tanınmış sanatçıların âşığın eserlerini seslendirmeleri hem âşığın hem de âşıklık geleneğinin tanınmasına katkı sağlamıştır. Ayrıca bazı sanatçılar, âşığın eserlerini farklı ve modern formatlarda seslendirdiklerinden geleneğin devam etmesi noktasında da etkili olmuşlardır.

İnternet ortamında Âşık Veysel'in en bilinen eserleri "Uzun İnce Bir Yoldayım", "Kara Toprak", "Derdini Dertsiz Açma", "Güzelliğin On Par' Etmez" şeklindedir. Ayrıca Veysel'in eserleri sadece yurt içinden değil, yurt dışından da rağbet görmektedir. Bu anlamda birçok eseri Türk lehçelerinde ve yabancı dillerde seslendirilmiştir.

Âşık Veysel hakkında sosyal medya ortamında ciddi, sürekli, düzenli ve konusu tamamen 'Âşık

Extended Summary

The Internet provides the practical transfer of data to the global. Among these data, there are also folklore products. The internet environment also acts as an archive for folklore products. In addition, it allows the protection, survival, dissemination and access of public information data by more masses. One of these data is the tradition of minstrelsy. In this sense, minstrels share their performances on the internet and social network applications, which is its biggest benefit, include their poems in these environments and introduce themselves to more audiences free of charge. The works, performances, poems and visuals of the deceased minstrels are shared by their fans. The "Year of Âşık Veysel" was declared with the Presidential Circular of the

Veysel' olarak paylaşımlar yapan bir sayfaya rastlanmamıştır. Genel olarak internet ortamı özelinde ise sosyal medya folklorun yeni araştırma sahası ve yeni icra ortamıdır. Bu anlamda sosyal medya uygulamalarında âşıklar hakkında sayfalar açılıp onların şiirlerinin, türkülerinin, hikâyelerinin, icralarının paylaşımı yapılabilir, haklarında bilgiler verilebilir, görselleri paylaşılabilir. Bu şekilde yeni bir ortamda âşıklar unutulmamış, tanıtılmış, hatırlanmış, yaşatılmış ve gelecek kuşaklara aktarılmış olacaktır. Bunların düzenli ve titiz bir şekilde konunun uzmanlarınca yapılması da önem arz etmektedir.

İnternet bağlamı ve onun bir getirisi olan sosyal medya ortamı kültürel değerlerin, eserlerin sergilenmesi, yaşatılması, korunması, günümüzde çocuklara öğretilmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması bakımından oldukça önemli bir rol üstlenmektedir. Varlığını canlı bir şekilde koruduğundan bahsi geçen konular Âşık Veysel ve eserleri için de söylenebilecektir. Bütün bu paylaşımlar Âşık Veysel'in toplumsal bellekte ne denli canlı ve sağlam şekilde yer edindiğini göstermektedir. Bu durumun devam etmesi noktasında 2023 yılının UNESCO tarafından "Âşık Veysel Yılı" olarak ilan edilmesi, bu kapsamda yurt içi ve yurt dışında çeşitli etkinliklerin yapılması etkili olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü, Âşık Veysel'in vefatının 50'nci yılı olan 2023'ün "Âşık Veysel Yılı" olarak ilan edilmesi Veysel'in "Dostlar beni hatırlasın" çağrısına kulak vermektir. Bununla birlikte Veysel'in önümüzdeki dönemlerde de toplumsal bellekte canlı şekilde yerini koruyacağı düşünülmekte ve ümit edilmektedir. Zira onun şiirlerindeki hoşgörü, dostluk, sevgi, alçakgönüllülük, muhabbet, sabır, barış, dürüstlük gibi değerlere günümüzde de ihtiyaç söz konudur.

Republic of Türkiye. In this direction, it has been decided to organize various events in Turkey and abroad under the auspices of the Presidency in connection with UNESCO. In this sense, Veysel's place in the social memory will be seen by mentioning the situation on the internet in the 50th anniversary of Âşık Veysel's death.

Although Âşık Veysel has passed fifty years since his death and there was no social media application at the time of his death, he continues to exist very actively in the internet environment and the social media environment that is its result. Âşık Veysel has many poems on his website. In addition, Veysel was mentioned in many news sites, especially in his birth-death anniversaries. On the Youtube axis, many performances of Veysel were encountered. Among these performances, Veysel's works were also encountered by other artists. In addition, various videos were encountered that

gave information about Veysel and told stories about him. On Facebook, there were also Veysel's performances, visuals, poems, vocalizations of Veysel's works by other artists, and birth-death anniversary posts. On X and Instagram, many accounts were opened, shared and commemorated in the name of Âşık Veysel. There are words and stories linked to the name of Âşık Veysel on social media platforms. These words spread with great speed and this spread still continues.

As a result, it has been seen that Âşık Veysel is very active in the internet environment. This event is especially valid for Youtube and Facebook. Despite the fact that there are posts about Veysel on X and Instagram, and accounts and pages are created, most of them are far from keeping the Veysel phenomenon alive. Shares are also limited.

The data obtained show that Âşık Veysel continues to exist in the social memory vividly. The most well-known works of Âşık Veysel on the internet are "Uzun İnce Bir Yoldayım", "Kara Toprak", "Derdini Dertsize Açma", "Güzelliğin On Par' Etmez." In addition, Veysel's works are in demand not only in the country but also abroad. In this sense, his various works were sung in Turkish dialects or foreign languages. No page has been found about Âşık Veysel in the social media environment that makes serious, constant, regular and completely 'Âşık Veysel' posts. In general, the internet environment, in particular, social media is the new research field and new performance environment of folklore. In this sense, pages about minstrels can be opened in social media applications and their poems, folk songs, stories and performances can be shared, information can be given about them, and their images can be shared. In this way, in a new environment, lovers will not be forgotten, remembered, kept alive and transferred to future generations. The internet context and the social media environment, which is a result of it, play a very important role in displaying, keeping alive, protecting cultural values, artifacts, teaching children today and transferring them to future generations. The subjects mentioned as preserving its existence in a lively way can also be said about Âşık Veysel and his works. All these shares show how vividly and firmly Âşık Veysel has taken a place in the social memory. Declaring 2023 as the "Year of Âşık Veysel" and holding various events in the country and abroad within this scope will be effective in the continuation of this situation.

Kaynaklar

Altınışık, M. E. (2018). "Değişim ve Dönüşüm Sürecinde Âşıklık Geleneği". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 55, 323-328.

- Bâkiler, Y. B. (1989). *Âşık Veysel*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Başaran, U. (2020). "Âşık Veysel ve Köy Enstitüleri". *Ihlamur Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 12(89), 90-92.
- Bekki, S. (2021). "Âşık Veysel'in Esmâ Hanım'la Evliliği ve Yaygın Bir Fakelore Örneği Olarak Ayakkabı Öyküsü". G. Babaarslan, S. Mutlu Kırılı, O. Kırılı, M. Yılmaz (Ed.), *Prof. Dr. M. Fatih Köksal'a Armağan* (s. 363-376). Ankara: Dün Bugün Yarın Yayınları.
- Bekki, S. (2022). "Kendini Yazdıran Sanatkâr: Âşık Veysel". S. Şenel (Haz.), *Âşık Veysel* (s. 492-513). İstanbul: İBB Kültür Varlıkları Dairesi Başkanlığı Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü.
- Çobanoğlu, Ö. (2018). "Halkbiliminde Yeni Paradigmalar Bağlamında İnternet Folkloru". 9. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri (Genel Konular) (s. 121-126). Anlara: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü.
- Düzgün, D. (2017). "Âşık Edebiyatı". M. Ö. Oğuz (Ed.), *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı* (s. 287-344). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Düzgün, D. ve Altınışık, M. E. (2018). "Sanatkâriyle Bütünleşen ve Ondan Daha Fazla Ünlünen Eser Örneği Olarak "Sefil Baykuş" Şiiri". B. V. Yıldız (Ed.). *Ölümünün 100. Yılında Kağızmanlı Hıfzı Uluşararası Sempozyumu Bildiriler* (s. 135-156). İstanbul: Akademi Ajans Matbaa, 135-156.
- Fidan, S. (2017). *Âşıklık Geleneği ve Medya Endüstrisi - Geleneksel Müziğin Medyadaki Serüveni*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Günay, U. (1993). "Âşık Veysel ve Âşık Tarzı Şiir Geleneği". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 10(1), 21-42.
- Güvenç, A. Ö. (2014). "İnternet Folkloru Üzerine Önerilen Bir Terim: E-Folklor". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 31-46.
- Kaya, D. (2011). *Âşık Veysel*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Sezgin, R. (2022). "İnternet Ortamında Âşık Cemal Divanı". *Culture and Civilization*, 1(3), 59-77.
- Şimşek, E. (2016). "Âşık Veysel'in Âşıklık Geleneği İçerisindeki Yeri Üzerine Bir Değerlendirme". *Akra Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 9, 117-126.
- Oğuz, M. Ö. (2003). "Prof. Dr. Talat S. Halman ve Âşıklamaları". *Milli Folklor*, 8(57), 5-9.
- Özdemir, N. (2011). "Âşıklık Geleneği ve Medya". *Yaşayan Âşık Sanatı Sempozyum Bildirileri* (s. 33-52). Ankara: Gazi Üniversitesi ve Türk Halkbilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi (THMBER) Yayınları.
- Özdemir, N. (2015). *Medya, Kültür ve Edebiyat*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- İnternet Kaynakları
- URL-1: <https://www.unesco.org.tr/Home/AnnouncementDetail/6070> (erişim tarihi: 29.08.2023).
- URL-2: <https://www.asikveysel.com/> (erişim tarihi: 29.08.2023).
- URL-3: https://www.youtube.com/watch?v=CO4sh_so_eoU (erişim tarihi: 29.08.2023).
- URL-4: <https://www.youtube.com/channel/UCTMAxS>

- vnxor6FRZmyFA2C4Q/featured (erişim tarihi: 29.08.2023).
- URL-5: <https://www.aa.com.tr/tr/yasam/asik-veyselin-torunu-gunduz-satiroglu-arsivini-paylasmaya-hazirlaniyor/2541320> (erişim tarihi: 28.08.2023).
- URL-6: <https://fb.watch/mI7CcEpuuZ/> (erişim tarihi: 28.08.2023).
- URL-7: <https://fb.watch/mI8aBXfPQo/> (erişim tarihi: 28.08.2023).
- URL-8: <https://fb.watch/mI8umf5zYP/> (erişim tarihi: 28.08.2023).
- URL-9: <https://fb.watch/mQ2gi5bC2A/> (erişim tarihi: 28.08.2023).
- URL-10: <https://fb.watch/mIbecmWrU8/> (erişim tarihi: 28.08.2023).
- URL-11: <https://fb.watch/mIhADm68a7/> (erişim tarihi: 28.08.2023).

Ek 1-2:

